

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЧИН ІНФЛЯЦІЇ

Юрченко Алла Юрївна

Науковий керівник: д. е. н., доц. Шкодін І. В.

ВДНЗ «Університет банківської справи» Харківський інститут

Інфляція відіграє вкрай важливу роль і впливає на економіку кожної країни. Вчені багато років намагаються визначити основні причини інфляції та можливі шляхи здійснення контролю над її негативними економічними і соціальними наслідками. Адже високий рівень інфляції завдає великих перешкод виробництву, посилює суперечності в соціальних і політичних сферах суспільства.

Теоретичні питання щодо визначення сутності та причин інфляції, проведення антиінфляційної політики, удосконалення її механізму та окремих інструментів, вплив інфляції на економічне зростання та інші макроекономічні показники, знайшли відображення у дослідженнях як закордонних так і вітчизняних вчених, серед яких Р.Г.Габбард, Ф.С.Мишкін, М.Фрідман, В.Д.Базилевич, А.С.Гальчинський, А.А.Гриценко, А.І.Даниленко, О.В.Клименко, П.В.Круш, О.Л.Яременко та багато інших.

Метою роботи є визначення причин інфляції різними науковими школами та можливість застосування надбання економічної думки для сучасної антиінфляційної політики в Україні.

Не зважаючи на те, що перші інфляційні процеси спостерігались ще в Стародавній Греції (330 р. до н.е.) та Римі (301 р. до н.е.) та набували постійного характеру з початку розвитку ринкової економіки, в економічній теорії не існує єдиного погляду на сутність цього надзвичайно складного явища. З погляду кейнсіанської теорії причини інфляції криються в перерозподілі національного доходу, збільшенні сукупного попиту. Дж. Кейнса обґрунтував інфляцію як ланцюг обставин, де існує надмірний попит (інфляційний розрив), коли сукупні видатки перевищують обсяг національного продукту. Вчений та його послідовники вважали, що збільшення попиту з боку держави та підприємців призводить до збільшення виробництва та зайнятості. Водночас збільшення попиту населення призводить до інфляції, оскільки цей попит не є виробничим. Згідно з кейнсіанською теорією інфляція виникає внаслідок надлишкового сукупного попиту, який з'являється в умовах повної зайнятості.

У класичній формі кількісний причинно-наслідковий зв'язок між кількістю грошей в обігу і рівнем цін, узагальнив у рівнянні обміну американець І. Фішер. Інфляція згідно з його поглядами трактувалась, як зростання цін, що обумовлене зміною загальної економічної рівноваги, коли

зростання попиту, викликане зростанням кількості грошей, перевищувало можливості пропозиції, не зумовлюючи подальшого зростання виробництва.

Монетарист Мілтон Фрідман вважав, що причини інфляції тісно пов'язані зі зростанням грошової пропозиції, це зумовлює зростання попиту і цін, а підняття цін призводить до інфляції. Згідно саме монетаристська теорія виокремила основні причини сучасної інфляції: надмірна емісія, що не забезпечується виробництвом; зростання державного боргу та дефіциту; валютно-фінансова криза; мілітаризація економіки. Таким чином, треба акцентувати увагу на тому, що монетаристська теорія пояснює інфляцію лише на базі грошового чинника. Серед сучасних українських економістів багато таких, які підтримують ідеї монетаристів. Наприклад, В. Д. Базилевич трактує інфляцію, як знецінення грошей, спричинене диспропорціями в суспільному виробництві й порушенням законів грошового обігу [1].

В Україні в останні роки спостерігаються високі показники інфляції, які викликають спад економічного розвитку, який супроводжується стрімким зростанням цін, зниженням життєвого рівня населення і знеціненням національної грошової одиниці. Зміна влади в країні, недовіра населення до політиків і політики НБУ, спровокували високі інфляційні очікування українців, внаслідок яких вони скуповують продукти харчування у великих кількостях, що ще більше розганяє інфляцію. На тлі інфляційних очікувань багато товаровиробників необґрунтовано підвищують ціни. Також причиною інфляції є девальвація національної валюти, яка відобразилася в зростанні цін на різні групи товарів і послуг.

На відміну від України, розвинені країни світу зіткнулись з дефляцією - постійним, широкомасштабним зниженням цін. Не зважаючи на проведення стимулюючої монетарної політики (політики кількісного пом'якшення) [2], впровадження багатьма центробанками від'ємних відсоткових ставок, не вдається досягнути цільових рівнів інфляції. В результаті цього компанії і споживачі утримуються від інвестицій і витрат в очікуванні більш низьких цін, що негативно впливає на макроекономічні показники.

Таким чином, інфляційні проблеми є вкрай актуальними для всіх країн світу. Для України вони набули загрозливого характеру у зв'язку з надзвичайними внутрішніми проблемами (такими як диспропорційність розвитку, монополізація та корупція державного апарату тощо), посиленими анексією Криму та війною на Сході країни та негативним впливом зовнішнього сектора. Тому, сьогодні необхідні рішучі і кардинальні дії з боку держави і Уряду, спрямовані на проведення такої антиінфляційної політики, яка б дозволила стримати високі темпи інфляції і не допустити подальшого руйнування економіки.

Список використаних джерел:

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія / В.Д.Базилевич. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Shkodina I.V. Stock market development under financial singularity // ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS. – 2015. - №12. P. 357-364.